РАДА
ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
з питань екологічної політики та природокористування

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

Р І Ш Е Н Н Я

від 26 жовтня 2026 року № 274

Про лист Рахункової палати щодо Звіту про результати аудиту діяльності (ефективності) на тему «Ефективність функціонування муніципальної системи управління побутовими відходами у місті Львів», затвердженого рішенням Рахункової палати від 08.09.2026 № 24-1

На виконання доручення Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. Комітет з питань екологічної політики та природокористування відповідно до предметів відання розглянув лист Рахункової палати від 21.09.2026 № 18-2836 щодо Звіту про результати аудиту діяльності (ефективності) на тему «Ефективність функціонування муніципальної системи управління побутовими відходами у місті Львів», затвердженого рішенням Рахункової палати від 08.09.2026 № 24-1, і зазначає таке.

Метою проведення аудиту є оцінка ефективності системи управління побутовими відходами та результативності заходів зі збирання, перевезення, оброблення і захоронення побутових відходів у м. Львів.

Необхідність здійснення аудиту зумовлена кардинальним реформуванням національного законодавства у сфері відходів, зокрема імплементацією вимог Директиви 2008/98/ЄС шляхом прийняття Закону України від 20.06.2022 № 2320-IX «Про управління відходами», а також нагальною потребою оцінити стан функціонування системи управління побутовими відходами в межах територіальної громади в перехідний період.

Сфера управління побутовими відходами Львівської міської територіальної громади (далі - Львівська МТГ) є об’єктом підвищеної суспільної уваги, насамперед у контексті ліквідації наслідків кризи навколо Грибовицького сміттєзвалища та реалізації проєкту будівництва механіко-біологічного комплексу перевантаження та переробки твердих побутових відходів (далі - ТПВ).

Результати аудиту свідчать, що муніципальна система управління побутовими відходами у м. Львів працює з низькою ефективністю, не досягає більшості цільових показників і демонструє критичні проблеми на всіх етапах від збору та обліку до переробки та фінансування. Модель підзвітності та координації між суб’єктами системи управління побутовими відходами є нечіткою, а дії Львівської міської ради мають точковий характер: сфера

управління побутовими відходами регулюється багатьма місцевими програмами, які мають різних виконавців, нечіткі терміни реалізації та не визначають джерел фінансування заходів.

Захоронення побутових відходів залишається на високому рівні, оскільки реальний рівень захоронення у Львівській МТГ становив 95,4 відсотка у 2023 році, 95,0 відсотків у 2024 році та 94,8 відсотка у 2025 році, що суттєво перевищує державні нормативи, тоді як частка переробки становить лише близько п'яти відсотків, а ситуація повністю залежить від сміттєвих полігонів інших громад та областей. Львівська МТГ так і не отримала муніципальної інфраструктури, яка мала б забезпечувати переробку до 250 тис. тонн побутових відходів на рік та вилучення до 60 відсотків загального обсягу відходів, придатних для повторного використання.

Діючі тарифи є диференційованими для різних перевізників, але однаковими для всіх видів відходів (як змішаних, так і роздільно зібраних). Вони не стимулюють населення до сортування відходів, оскільки застосування єдиного тарифу без урахування роздільно зібраних фракцій та нарахування плати за квадратними метрами чи кількістю зареєстрованих осіб урівнює витрати громадян, які мінімізують відходи, і тих, хто цього не робить. Це порушує принцип «забруднювач платить», оскільки не враховує фактичної кількості мешканців та обсягів утворених відходів конкретним домогосподарством, за таких умов користь від роздільного збору є виключно екологічною на рівні усвідомлення і не створює для населення жодної фінансової мотивації.

Будівництво механіко-біологічного комплексу переробки ТПВ затягнулося більш ніж удвічі, контракт із польським підрядником було розірвано через невиконання зобов'язань, а справу передано до міжнародного арбітражу, внаслідок чого загальна кошторисна вартість будівництва зросла з 1,4 мільярда гривень до 3,7 мільярда гривень, тобто більш ніж у 2,6 раза. Недотримання нормативних строків будівництва спричинило збільшення кошторисної вартості проєкту більше ніж у 2,6 раза, індексацію ціни контракту та додаткові виплати підрядникові на суму 3 073,9 тис. євро. Крім того, упродовж 2021-2025 років зросло боргове навантаження на бюджет Львівської МТГ через необхідність погашення відсотків та основного боргу за кредитом Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) на суму 266 278,4 тис. грн.

З трьох запланованих об'єктів функціонує лише міська станція компостування, яка працює в режимі пілотного проєкту та завантажена лише на 27 відсотків від своєї потужності, обробляючи менше п'яти відсотків загального обсягу ТПВ.

Оскільки місто не запустило власні потужності з переробки відходів, відсутність власного полігону зберегла довгострокову фінансову залежність міста від віддалених полігонів.

Адміністрування послуги також має суттєві недоліки, оскільки ЛКП «Адміністратор послуги», попри забезпеченість фінансуванням, фактично не провадить діяльності як надавач послуги та виконує лише підготовчі заходи

через нестворення нормативних передумов (зокрема незатвердження місцевого плану управління відходами, непроведення конкурсу з визначення виконавців послуг, неукладення договорів та відсутність умов для розрахунку середньозваженого тарифу). Придбані у 2024-2025 роках засоби автоматизації обліку вартістю 13 642,5 тис. грн не були введені в експлуатацію. Незабезпечення цифрової інтеграції та контролю позбавляє орган місцевого самоврядування можливості верифікувати дані суб'єктів господарювання щодо відходів, перевірити виконання показників рециклінгу, а через фрагментарність облікових даних - розробляти середньо- та довгострокові плани й програми, які потребують точних технологічних та економічних розрахунків. При цьому звітність є неповною та занижує підсумкові показники оброблення відходів.

Рівень обізнаності населення є високим і повністю відповідає критеріям аудиту, оскільки показник обізнаності мешканців становив 84 відсотки, а їхня готовність до сортування твердих побутових відходів - 83 відсотки, що свідчить про значний потенціал громади.

У рекомендаціях Рахункової палати зазначено, що Кабінетові Міністрів України рекомендовано доручити Мінекономіки та Міндовкілля забезпечити функціонування підмодуля «Електронний кабінет облдержадміністрації, органу місцевого самоврядування» для реалізації повноважень органів місцевого самоврядування у сфері управління відходами.

Львівській міській раді рекомендовано визначити уповноважений виконавчий орган у цій сфері, провести конкурс з визначення перевізників відходів, а також ініціювати співробітництво з сусідніми громадами щодо співфінансування та модернізації їхніх полігонів для забезпечення безперебійних лімітів для м. Львова до запуску сміттєпереробного заводу. Окрім цього, міськрада має узгодити свої програми з Регіональним планом до 2034 року та передбачити інформаційно-комунікаційні заходи для підвищення обізнаності мешканців, зокрема молоді віком до 30 років.

Департаменту житлового господарства та інфраструктури Львівської міської ради рекомендовано запровадити механізм актуалізації даних про кількість мешканців для належного обліку споживачів, визначити фактичну потребу в контейнерах для роздільного збору органіки, а також розробити план заходів для повноцінного функціонування адміністратора послуги як надавача послуг з управління відходами та переходу на стимулюючі європейські принципи оплати.

Львівському комунальному підприємству «Адміністратор послуги з управління побутовими відходами» рекомендовано ввести в експлуатацію придбане обладнання для обліку та зважування відходів і провести інвентаризацію контейнерних майданчиків та контейнерів із уточненням їхнього стану.

Львівському комунальному підприємству «Зелене місто» (далі - ЛКП «Зелене місто») рекомендовано подати міській раді обґрунтовані пропозиції щодо поетапної реалізації проєктів із переробки та захоронення ТПВ,

а також забезпечити введення в експлуатацію обладнання для відсіювання відходів на компостувальній станції.

На запит Комітету щодо стану виконання рекомендацій Рахункової палати Департамент житлового господарства та інфраструктури Львівської міської ради повідомив про опрацювання та взяття до виконання всіх наданих рекомендацій. Департамент проінформував, що здійснюється підготовка конкурсної документації для визначення перевізників відходів, відповідно до Закону України від 17.06.2014 № 1508-VII «Про співробітництво територіальних громад» опрацьовуються правові та фінансові механізми співробітництва з територіальними громадами, на території яких здійснюється захоронення побутових відходів, з метою забезпечення стабільності функціонування системи управління відходами та подальшого розвитку об’єктів відповідної інфраструктури. Також передано на погодження розроблений Місцевий план управління відходами Львівської міської територіальної громади до 2034 року, узгоджений із Регіональним планом. Крім цього, у межах підготовки міської програми у сфері управління відходами заплановано реалізацію комплексу інформаційно-просвітницьких заходів для населення із залученням закладів освіти, молоді й громадськості, а також впровадження механізмів централізованого збору, накопичення та аналізу інформації щодо утворення, збирання, перевезення, оброблення та захоронення відходів, із ефективним використанням вагового обладнання та верифікацією даних.

На виконання Рішення Рахункової палати ЛКП «Зелене місто» розробило План заходів реагування, який передбачає поетапну реалізацію ключових інфраструктурних проєктів до 31.12.2027. Заплановано проведення тендеру, підготовчих і монтажних робіт та введення в експлуатацію І та ІІ черг механіко-біологічного комплексу перевантаження та переробки ТПВ. Крім того, передбачено поетапний аудит, модернізацію, монтаж та пусконалагодження обладнання для відсіювання побутових відходів із подальшим введенням оновленої лінії в експлуатацію для підвищення ефективності переробки органіки на компостувальній станції.

Львівське комунальне підприємство «Адміністратор послуги з управління побутовими відходами» наказом затвердило План заходів реагування на Рішення Рахункової палати, яким передбачено проведення інвентаризації контейнерних майданчиків і контейнерів зі створенням комісії, картографуванням та формуванням електронної бази даних, а також введення в експлуатацію обладнання для обліку та зважування відходів через розробку автоматизованої системи управління якістю послуг (АСУВ), укладення договорів із перевізниками, закупівлю необхідного програмного забезпечення й обладнання та проведення монтажно-налагоджувальних робіт.

За інформацією, отриманою Комітетом від Міністерства економіки та довкілля України, відповідно до Порядку створення та адміністрування інформаційної системи управління відходами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05.12.2023 № 1279, підмодуль «Електронний кабінет облдержадміністрації, органу місцевого самоврядування», що

призначений для забезпечення роботи працівників відповідних органів та їх електронної взаємодії із суб'єктами управління відходами, є частиною інформаційної системи управління відходами на базі Єдиної екологічної платформи «ЕкоСистема», держателем та адміністратором якої є Мінекономіки.

Порядок, яким передбачено механізм збирання, оброблення та обміну інформацією про стан відповідних місць і внесення відомостей та даних моніторингу до інформаційної системи управління відходами, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 13.05.2025 № 551 «Деякі питання здійснення моніторингу місць утворення, зберігання та видалення відходів». Разом з тим, зазначена постанова набирає чинності одночасно із Законом України від 20.03.2023 № 2973-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної системи моніторингу довкілля, інформації про стан довкілля (екологічної інформації) та інформаційного забезпечення управління у сфері довкілля», тобто через шість місяців з дня припинення або скасування воєнного стану.

Крім того, 25.02.2025 набув чинності наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України «Про затвердження Порядку ведення державного обліку відходів та подання звітності та Типової форми обліку відходів» від 26.11.2024 № 1534, який врегульовує питання ведення державного обліку відходів та подання звітності суб'єктами господарювання у сфері управління відходами. Водночас, відповідно до пункту 2 розділу V зазначеного наказу, на сайті єдиної екологічної платформи «ЕкоСистема», опубліковано повідомлення про тимчасову технічну неможливість передачі даних обліку відходів засобами інформаційної системи управління відходами від суб'єктів господарювання, у зв'язку з її доопрацюванням та тестуванням. Отже, звітність щодо ведення державного обліку відходів суб'єктами господарювання не подавалась та технічна реалізація в інформаційній системі управління відходами перебуває на стадії розроблення технічного завдання.

Таким чином, з метою надання органам місцевого самоврядування доступу для здійснення їхніх повноважень у сфері управління відходами, розроблення та цифрове впровадження підмодуля «Електронний кабінет облдержадміністрації, органу місцевого самоврядування» буде розглянуто в рамках проєкту міжнародної технічної допомоги «Цифрове управління відходами (Платформа електронних відходів)» до 30.04.2027.

Міністерство з відновлення, інфраструктури та транспорту України поінформувало про нормативно-правові засади реалізації органами місцевого самоврядування повноважень у сфері управління побутовими відходами, зокрема стосовно організації проведення конкурсів на визначення суб'єктів господарювання, укладення відповідних договорів, формування та встановлення економічно обгрунтованих тарифів, визначення обсягів надання послуг і норм їх споживання, облаштування контейнерних майданчиків, а також створення пунктів роздільного збирання відходів згідно з вимогами законів України від 21.05.1997 № 280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні» та від 20.06.2022 № 2320-IX «Про управління відходами».

Крім того, Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України наказом від 20.06.2024 № 551 затвердило Методичні рекомендації з підвищення обізнаності громадськості стосовно сучасного управління побутовими відходами, які спрямовані на зростання рівня обізнаності громадськості щодо сучасного управління побутовими відходами та підвищення ефективності впровадження у територіальних громадах сучасних методів та технологій управління побутовими відходами.

Разом з тим, Комітет звертає увагу, що на виконання євроінтеграційних зобов'язань України та забезпечення встановлених бенчмарків щодо напрацювання нормативно-правового регулювання за різними потоками відходів, є необхідність створення системної основи для впровадження механізмів розширеної відповідальності виробника із закладенням уніфікованої моделі для всіх видів продукції з метою побудови прозорої та ефективної системи з чітким розподілом ролей і відповідальності. Водночас регулювання таких потоків відходів, як паковання, електричне та електронне обладнання, батареї й акумулятори, транспортні засоби, зняті з експлуатації, мастила (оливи), шини та текстиль, вимагає комплексного підходу, що передбачає встановлення екологічних вимог до продукції на етапі її проєктування, обмеження небезпечних речовин, уніфікацію маркування, розбудову інфраструктури роздільного збирання, функціонування цифрових баз даних та механізмів відповідальності.

Комітет здійснює системну роботу із гармонізації законодавства України з актами Європейського Союзу у контексті опрацювання законопроєктів № 10066-1 і № 10066-2 та напрацювання консолідованої редакції проєкту Закону про паковання та відходи паковання. Наразі в Комітеті опрацьовуються пропозиції щодо адаптації законодавства про відходи паковання відповідно до вимог нового Регламенту (ЄС) 2025/40 Європейського Парламенту та Ради від 19.12.2024 про паковання та відходи паковання, що вносить зміни до Регламенту (ЄС) 2019/1020 та Директиви (ЄС) 2019/904 та скасовує Директиву 94/62/ЄС (PPWR), який почав застосовуватися з 12.08.2026. Також Комітет здійснює підготовку та опрацювання законопроєктів стосовно окремих потоків відходів, зокрема відходів видобувної промисловості, а також батарей та відходів батарей.

Разом з тим, постановою Кабінету Міністрів України від 01.04.2026 № 438 «Про затвердження Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (acquis ЄС)» передбачено міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади за участю інших державних органів забезпечити, зокрема, внесення на розгляд Кабінету Міністрів України законопроєктів, передбачених Національною програмою, не пізніше ніж за шість місяців до запланованого Національною програмою строку їх прийняття Верховною Радою України, якщо інше не передбачено Національною програмою. З урахуванням ключових маркерів успішного завершення переговорів (бенчмарків), виконання яких перебуватиме під особливою увагою з боку європейської сторони, Мінекономіки визначено головним виконавцем,

відповідальним за розроблення проєктів законів щодо відходів електричного та електронного обладнання (WEEE); транспортних засобів, які зняті з експлуатації; відходів шин; відпрацьованих олив; впливу на навколишнє середовище одноразового пластику та супроводження їх з метою прийняття до грудня 2027 року.

За результатами розгляду Комітет в и р і ш и в:

1. Інформацію Рахункової палати щодо Звіту про результати аудиту діяльності (ефективності) на тему «Ефективність функціонування муніципальної системи управління побутовими відходами у місті Львів», затвердженого рішенням Рахункової палати від 08.09.2026 № 24-1, взяти до відома.

2. Рекомендувати Міністерству економіки та довкілля України:

вжити заходів щодо забезпечення функціонування підмодуля «Електронний кабінет облдержадміністрації, органу місцевого самоврядування» для реалізації повноважень органів місцевого самоврядування у сфері управління відходами;

розробити та подати до Верховної Ради України в установленому порядку та у встановлені терміни визначені постановою Кабінету Міністрів України від 01.04.2026 № 438 "Про затвердження Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (acquis ЄС)" проєкти законів у сфері управління відходами з метою виконання зобов’язань України, передбачених переговорною рамкою Європейського Союзу.

3. Рекомендувати Львівській міській раді, Департаменту житлового господарства та інфраструктури Львівської міської ради, Львівському комунальному підприємству «Адміністратор послуги з управління побутовими відходами», Львівському комунальному підприємству «Зелене місто» забезпечити організацію виконання у повному обсязі наданих рекомендацій за результатами проведеного Рахунковою палатою аудиту.

4. Міністерству економіки та довкілля України, Львівській міській раді, Департаменту житлового господарства та інфраструктури Львівської міської ради, Львівському комунальному підприємству «Адміністратор послуги з управління побутовими відходами», Львівському комунальному підприємству «Зелене місто» щоквартально інформувати Комітет про виконання рекомендацій Рахункової палати, наданих за результатами аудиту, та цього Рішення.

5. Рішення Комітету направити до Кабінету Міністрів України, Рахункової палати, Міністерства економіки та довкілля України, Міністерства з відновлення, інфраструктури та транспорту України, Львівської міської ради та Департаменту житлового господарства та інфраструктури Львівської міської ради, Львівському комунальному підприємству «Адміністратор послуги з управління побутовими відходами», Львівському комунальному підприємству «Зелене місто».

Голова Комітету **О. БОНДАРЕНКО**

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Бондаренко Олег Володимирович
Сертифікат: 04AF212836405D9904000000450C3100A062EF00
Дійсний до: 10.03.2028 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-15/11-2026/255407 від 27.10.2026
2380188